

УДК 332.146.2:351.851-048.65]:615.838(477)

DOI: https://doi.org/10.31521/modecon.V58(2026)-08

Горяча О. Л., кандидат економічних наук, доцент кафедри економіки, готельно-ресторанного та туристичного бізнесу, Мелітопольський державний педагогічний університет імені Богдана Хмельницького, Україна

ORCID: 0000-0001-9211-4547

e-mail: oksanaarap@ukr.net

Концептуальні засади сталого розвитку санаторно-курортної сфери в умовах регіонального управління

Анотація. У статті обґрунтовано концептуальні засади сталого розвитку санаторно-курортної сфери в системі регіонального управління. Актуальність дослідження зумовлена необхідністю переходу від фрагментарного менеджменту окремих закладів до комплексного просторового управління рекреаційними територіями на мезорівні в умовах децентралізації, цифровізації та повоєнного відновлення України. За допомогою системного, інституційного та процесного методів досліджено нормативно-правовий та теоретичний базис галузі. Наукова новизна роботи полягає в розробленні авторської системи принципів регіонального менеджменту, де ключове місце посідає впровадження принципу резильєнтності. На відміну від реактивного антикризового управління, цей принцип орієнтований на проактивне формування інституційного імунітету дестинацій через цифрову трансформацію та кадрове забезпечення. На основі визначених принципів побудовано багаторівневу концептуальну модель сталого розвитку санаторно-курортної сфери, яка консолідує зусилля стейкхолдерів на засадах «квадроспіралі» (влада – бізнес – наука – громада) та враховує екологічні стандарти ЄС. Практична цінність моделі полягає у можливості її прямого застосування під час розроблення регіональних стратегій розвитку, програм відновлення територіальних громад та систем оцінювання ефективності дій органів публічної влади.

Ключові слова: санаторно-курортна сфера, сталий розвиток, регіональне управління, децентралізація, резильєнтність, повоєнне відновлення, концептуальна модель.

Horiacha Oksana, candidate of Sciences in Public Administration, Associate Professor of the Department of Economics, Hotel, Restaurant and Tourism Business, Bohdan Khmelnytsky Melitopol State Pedagogical University, Ukraine

Conceptual Foundations for the Sustainable Development of the Sanatorium-Resort Sector Under Regional Management

Abstract. Introduction. The modernization of the sanatorium-resort sector remains an urgent task for Ukraine's regional economy, especially in the context of decentralization, digitalization, and post-war reconstruction. Currently, there is a clear managerial gap: the industry develops either at the micro-level (management of individual health resorts) or at the macro-level (state institutional policy). Consequently, the regional level of governance (meso-level) lacks comprehensive tools to transform fragmented health resorts into integrated, sustainable, and shock-resistant spatial systems.

Purpose. The article aims to substantiate the conceptual foundations for the sustainable development of the sanatorium-resort sector within the regional governance system by integrating modern theoretical paradigms, sustainable development goals (SDGs), and the current legislative framework of Ukraine.

Results. A modified system of principles for regional management of health resort destinations has been developed. The key scientific novelty is the introduction of the author's principle of resilience. Unlike reactive crisis management, resilience focuses on building a proactive institutional immunity of the system against exogenous shocks through human capital capitalization and digital transformation. Based on these principles, a multi-level conceptual model of sustainable development for the sanatorium-resort sector has been constructed. This model consolidates state, regional, and local management into a unified loop based on the quad-helix interaction (government–business–science–community). The model directly incorporates the expansion of sanatorium functions towards medical and psychological rehabilitation of veterans and internally displaced persons, cross-sectoral integration, and alignment with EU environmental standards.

Conclusions. The study proves that modern security imperatives and European integration vectors require a radical shift toward comprehensive spatial management of recreational areas. The practical value of the proposed model lies in its direct applicability for designing regional development strategies, territorial communities' recovery programs, and public administration audit systems.

Keywords: health resort sector, sustainable development, regional governance, decentralization, resilience, post-war recovery, conceptual model.

JEL Classification: R58; L83; O18; H70.

Постановка проблеми. Ефективне функціонування санаторно-курортної сфери є стратегічним рушієм економічного відродження та збереження людського капіталу України. Проте сьогодні ми бачимо гостре протиріччя між високим природно-рекреаційним потенціалом територій та застарілими підходами до його адміністрування. Тривалий час управління цією галуззю розвивалося асиметрично: або на мікрорівні (менеджмент окремих оздоровчих закладів), або на макрорівні (загальнодержавна ліцензійна та інституційна політика). Через це регіональний рівень управління (мезорівень) опинився в методологічному вакуумі.

Управлінська вертикаль на рівні областей та територіальних громад часто не має цілісних інструментів для перетворення розрізнених санаторіїв на інтегровані й життєздатні екосистеми. Ситуація ускладнюється тим, що класичні моделі розвитку рекреаційних територій не розраховані на роботу в умовах сучасних тектонічних зрушень, а саме:

❑ Реалій децентралізації, які передали повноваження та ресурси на місця, але залишили громади без чітких алгоритмів управління специфічними бальнеологічними та курортними активами;

❑ Критичної потреби у повоєнній відбудові та медико-психологічній реабілітації, що вимагає негайної трансформації класичного відпочинкового простору під інклюзивні та високотехнологічні потреби ветеранів, військовослужбовців та постраждалого цивільного населення;

❑ Низького рівня цифровізації публічних послуг у сфері моніторингу рекреаційних ресурсів та координації стейкхолдерів;

❑ Необхідності синхронізації вітчизняного природокористування із суворими екологічними стандартами та ESG-критеріями Європейського Союзу.

Традиційні антикризові стратегії, що використовуються в регіонах, є переважно реактивними — вони реагують на шоки (руйнування, втрату ринків, екологічні кризи) вже після їхнього настання. Водночас бракує проактивного підходу, який би дозволив формувати внутрішній інституційний імунітет рекреаційних дестинацій.

Таким чином, наявна науково-практична прогалина полягає у відсутності комплексної концептуальної моделі, яка б інтегрувала потенціал санаторно-курортної сфери в систему регіонального управління на засадах сталості, цифрової трансформації та проактивної стійкості (резильєнтності). Специфіка подолання цієї прогалини й визначає логіку нашого дослідження.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Проблематика трансформації санаторно-курортного комплексу та його просторової організації перебуває у фокусі дискусій фахівців з публічного управління, регіональної економіки та рекреаційного менеджменту. Сучасний етап наукового осмислення

цієї галузі характеризується переходом від фіксації галузевих показників до моделювання інтегрованих територіальних систем.

У цьому контексті системний підхід до позиціонування лікувально-оздоровчого господарства в межах регіональних туристичних систем обґрунтовано у працях А. Голода, С. Мороза та Ю. Феленчака [1]. Автори доводять, що сталий розвиток санаторно-курортного сегмента можливий лише за умови координації його ресурсного потенціалу з макромаркетинговою стратегією конкретного регіону. Концептуальні пріоритети стратегічного управління галуззю в умовах посилення міжтериторіальної конкуренції розширено у дослідженнях Т. Герасименко, А. Олійника та А. Дідуса [2], де акцентовано увагу на імперативності налагодження тристороннього партнерства між органами публічної влади, приватним капіталом та територіальними громадами.

Проекція класичної концепції сталого розвитку (Sustainability) на діяльність оздоровчих дестинацій отримала відображення у працях Д. Виговського, О. Конарівської та М. Яковишиної [3]. Науковці доводять доцільність імплементації принципів регенеративної гостинності, ESG-критеріїв та наскрізної цифровізації як базових умов для формування конкурентоспроможного велнес-продукту. Зі свого боку, просторову диференціацію та ринкове структурування курортних територій досліджували О. Галаченко та О. Замрій [4], запропонувавши матрицю маркетингових стратегій для рекреаційних підприємств залежно від мікро- та мезоекономічних чинників зовнішнього середовища.

Питання просторової адаптації та резильєнтності рекреаційних дестинацій у контексті міжнародного досвіду подолання кризових явищ обґрунтовано у розвідках S. Smith та M. Novelli [5].

Вагоме методологічне значення для формування цілісної концепції екологічно безпечного та соціально відповідального рекреаційного природокористування мають праці К. Бабова, Т. Безверхнюк та І. Бабової [6], а також сучасні підходи до трансформації публічного управління рекреаційними територіями в умовах повоєнної відбудови, висвітлені О. Павловим та І. Черногою [7]. У межах антикризового парадигмального контуру Н. Карачина та П. Крепкий [8] обґрунтовують архітектуру багаторівневої системи стратегування (макро-, мезо- та мікрорівні), доводячи, що проактивне антикризове управління, диверсифікація послуг та цифрова модернізація є ключовими детермінантами резистентності (стійкості) санаторно-курортного бізнесу до екзогенних шоків. Водночас стратегічні пріоритети розвитку рекреаційно-туристичного сектору в умовах сучасних безпекових викликів поглиблено у дослідженнях В. Кравціва, О. Лупак та М. Біль [9].

Попри наявність ґрунтовних напрацювань, науковий дискурс залишається певною мірою

асиметричним. Більшість авторів розглядає сталий розвиток або кризу призму операційного менеджменту окремих санаторних закладів (мікрорівень), або в контексті загальнодержавної інституційної політики (макрорівень). Водночас поза увагою дослідників залишається формування цілісних концептуальних засад сталого розвитку санаторно-курортної сфери на рівні регіонального управління (мезорівень). Існуючі моделі недостатньо враховують сучасні реалії децентралізації владних повноважень, виклики повоєнного відновлення постраждалих територій, інструменти електронного врядування та необхідність адаптації рекреаційного простору до екологічних стандартів ЄС. Наявність цієї методологічної прогалини обумовлює актуальність нашого дослідження та визначає його архітектоніку.

Формулювання цілей дослідження. Метою статті є обґрунтування концептуальних засад сталого розвитку санаторно-курортної сфери в системі регіонального управління на основі інтеграції сучасних теоретичних підходів та нормативно-правового забезпечення. Для досягнення цієї мети передбачено розроблення авторського концептуального підходу до формування регіональної моделі управління дестинаціями, орієнтованої на ефективне використання природно-рекреаційного потенціалу, забезпечення екологічної безпеки та інституційної стійкості в умовах децентралізації, цифровізації та повоєнного відновлення України.

Виклад основного матеріалу дослідження. Сталий розвиток санаторно-курортної сфери в Україні є вагомим складником державної регіональної політики та просторового розвитку держави. Його концептуальна архітектура формується на перетині національного законодавства, стратегічних документів, міжнародних принципів сталого розвитку (Sustainability) та сучасних парадигм публічного управління. Така інтеграція забезпечує системний перехід від фрагментарного галузевого управління окремими санаторно-курортними закладами до комплексного менеджменту рекреаційних територій (мезоекономічний рівень).

Правові засади функціонування аналізованої сфери визначаються Законом України «Про курорти» [10], який регламентує державну політику щодо використання, охорони та відтворення природних лікувальних ресурсів, а також чітко розмежовує повноваження органів державної влади та місцевого самоврядування. Закон імперативно визначає курорти як території загальнодержавного значення, сталий розвиток яких має базуватися на принципах

раціонального природокористування та екологічного моніторингу.

Організаційні та економічні засади інтенсифікації розвитку рекреаційних територій координуються Законом України «Про стимулювання розвитку регіонів» [11]. Цей акт передбачає консолідацію ендегенного потенціалу територій через механізми міжмуніципального співробітництва, залучення інвестицій та формування конкурентоспроможних оздоровчих дестинацій.

Особливого значення для модернізації галузі набуває Державна стратегія регіонального розвитку на 2021–2027 роки [12], яка орієнтує регіональну політику на ефективне використання місцевих конкурентних переваг, підтримку людського капіталу та імплементацію принципів смарт-спеціалізації (Smart Specialisation). У цьому контексті лікувально-оздоровчий комплекс виступає драйвером диверсифікації локальних економік та післявоєнної ревіталізації територій.

Глобальний вектор розвитку галузі підкріплений міжнародними зобов'язаннями України щодо досягнення Цілей сталого розвитку до 2030 року, адаптованих на національному рівні Указом Президента України [13]. Для санаторно-курортного комплексу найбільш релевантними є ЦСР 3 (Міцне здоров'я і благополуччя), ЦСР 8 (Гідна праця та економічне зростання) та ЦСР 12 (Відповідальне споживання та виробництво).

Сучасний науковий дискурс доводить, що санаторно-курортна сфера трансформувалася з суто медичного чи туристичного напрямку в інтегровану екосистему. Відтак, концептуальні засади регіонального управління мають враховувати взаємозалежність природно-ресурсної бази, інституційного середовища та цифрової інфраструктури. На особливу увагу в умовах воєнного та поствоєнного стану заслуговує людиноцентричний підхід. Функціональне призначення санаторних закладів суттєво розширюється за рахунок медико-психологічної реабілітації військовослужбовців, ветеранів та внутрішньо переміщених осіб, що вимагає конвергенції систем охорони здоров'я та соціальної політики в єдиний контур регіонального планування.

Узагальнення нормативно-правового базису та теоретичних напрацювань дозволило сформувати авторську систему принципів регіонального управління розвитком санаторно-курортної сфери (див. табл. 1).

Таблиця 1 Система принципів регіонального управління розвитком санаторно-курортної сфери

Принцип	Зміст принципу	Практична реалізація в системі управління
Сталості	Збалансованість економічної, соціальної та екологічної складових дестинації.	Довгострокове просторове планування, раціональне використання бальнеологічних ресурсів.
Комплексності	Крос-секторальна інтеграція рекреації з охороною здоров'я, цифровою та екологічною політикою.	Розроблення та виконання комплексних регіональних цільових програм.
Субсидіарності	Децентралізація та чіткий розподіл управлінських повноважень між рівнями влади.	Делегування функцій операційного управління та контролю органам ТГ (громад).
Партнерства	Взаємодія стейкхолдерів у межах концепції «квадроспіралі».	Державно-приватне партнерство (ДПП), формування санаторно-курортних кластерів.
Інноваційності	Модернізація медичних, організаційних та маркетингових технологій.	Концепція «SMART-курорт», впровадження високотехнологічних реабілітаційних протоколів.
Цифровізації	Наскрізне впровадження IT-інструментів у публічне врядування та сервіс.	Геоінформаційні системи (ГІС) моніторингу ресурсів, цифрові медичні реєстри, єдині платформи бронювання.
Екологічної відповідальності	Мінімізація антропогенного навантаження на рекреаційні території.	Впровадження ESG-критеріїв для санаторних зальних комплексів, екологічний аудит.
Людиноцентричності	Пріоритетність соціальних потреб, інклюзивності та відновлення людського капіталу.	Пріоритетні регіональні програми реабілітації ветеранів, військовослужбовців та цивільних громадян.
Адаптивності	Гнучкість системи управління та її здатність до оперативної трансформації.	Стратегічне прогнозування ризиків, гнучке бюджетування рекреаційних програм.
Резильєнтності (авторський принцип)	Сформованість тривалої життєздатності та стійкості системи до системних екзогенних шоків.	Диверсифікація профілів дестинацій, безперервність інституційного функціонування, кадровий захист.

Джерело: авторська розробка автора на основі [1–14]

Запропонована система принципів відображає еволюцію регіонального менеджменту від жорсткої адміністративної моделі до гнучкого публічного врядування. Особливістю авторського підходу є введення принципу резильєнтності. На відміну від традиційного антикризового управління, яке працює за фактом виникнення загрози (реактивно), резильєнтність орієнтована на проактивне формування інституційного імунітету системи шляхом кадрової капіталізації та цифрової трансформації.

Таким чином, сформована система принципів виступає методологічним підґрунтям для побудови комплексної концептуальної моделі сталого розвитку санаторно-курортної сфери, архітектоніку якої деталізовано в наступному розділі дослідження.

Узагальнення результатів проведеного аналізу свідчить, що забезпечення сталого розвитку санаторно-курортної сфери потребує переходу від фрагментарного оперування окремими закладами до комплексного управління регіональною рекреаційною системою. Для усунення цієї методологічної прогалини автором розроблено концептуальну модель, архітектоніку якої адаптовано до умов децентралізації та безпекових викликів (рис. 1).

Наявні наукові підходи переважно висвітлюють ізольовані складові — економічну, екологічну, медичну чи туристичну. Натомість поза увагою залишається цілісний контур, який об'єднував би стратегічні цілі, інституційну взаємодію стейкхолдерів та цифрові інструменти публічного адміністрування мезорівня.

Представлена модель (рис. 1) відображає архітектуру регіонального управління розвитком санаторно-курортної сфери як відкритої соціально-економічної системи. На відміну від існуючих підходів, орієнтованих на точкові галузеві рішення, запропонована модель консолідує державний, регіональний і локальний рівні в єдиний управлінський контур. Методологічним фундаментом тут виступає синергія системного, інституційного, людиноцентричного та процесного підходів. Це дозволяє розглядати санаторно-курортний комплекс не як сукупність автономних підприємств, а як безперервний, інтегрований процес просторового розвитку, заснований на міжсекторальній взаємодії та постійному моніторингу результативності.

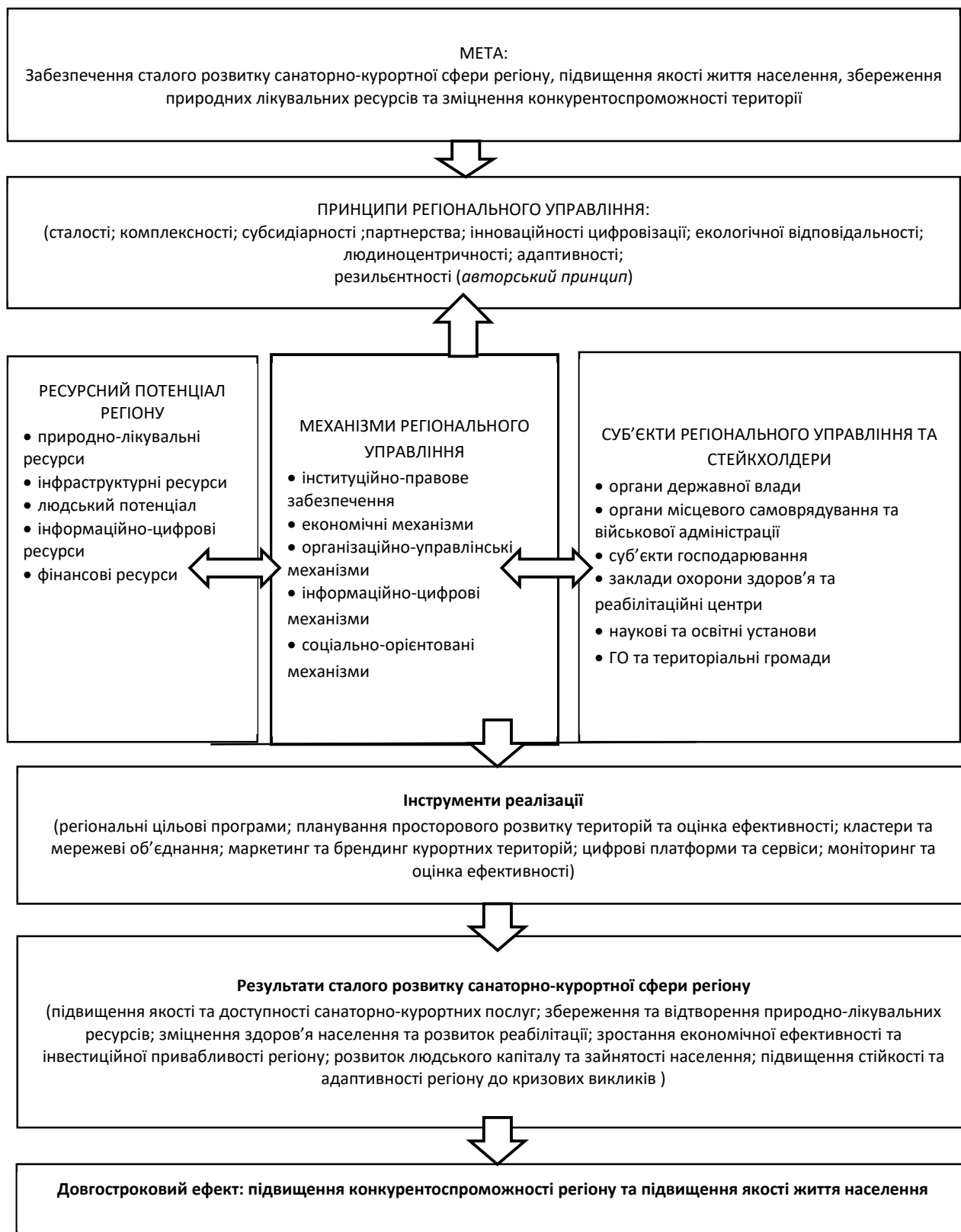

Рисунок 1 Концептуальна модель сталого розвитку санаторно-курортної сфери в умовах регіонального управління

Джерело: авторська розробка

Висновки та перспективи подальших розвідок. Наукова новизна запропонованої концептуальної моделі полягає у формуванні багаторівневої системи стратегування, яка інтегрує територіальний капітал рекреаційних зон, інструменти публічного врядування та механізми

міжсекторального партнерства через призму авторського принципу резильєнтності. Запропонований підхід безпосередньо враховує сучасні реалії повоєнного відновлення України, імперативи розбудови безбар'єрної реабілітаційної інфраструктури, вимоги цифрової трансформації державних послуг (е-врядування) та необхідність гармонізації вітчизняного природокористування з екологічними стандартами ЄС.

Практична цінність моделі полягає у її високій апікативності: вона може слугувати універсальною методичною основою для розроблення регіональних стратегій розвитку, комплексних програм відновлення територіальних громад, цільових програм у сфері охорони здоров'я та рекреації, а також систем інституційного аудиту ефективності дій органів публічної влади.

В роботі доведено, що сучасні умови децентралізації, євроінтеграційні вектори та безпекові імперативи повоєнного відновлення України потребують радикального переходу від ізольованого галузевого управління санаторно-курортними закладами до комплексного просторового менеджменту рекреаційних територій на мезорівні.

1. Систематизовано та доповнено теоретико-методологічний базис публічного адміністрування шляхом розроблення авторської системи принципів регіонального управління санаторно-курортною сферою. Ключовою ознакою оновленої системи є

введення принципу резильєнтності, який, на відміну від класичного реактивного антикризового менеджменту, забезпечує проактивне формування інституційного імунітету та життєздатності рекреаційних дестинацій через цифрову модернізацію й кадрове забезпечення.

2. Розроблено та науково обґрунтовано концептуальну модель сталого розвитку санаторно-курортної сфери в умовах регіонального управління. Модель унаочнює наскрізну траєкторію трансформації ендегенного ресурсного потенціалу території в комплексні соціально-економічні, екологічні та просторові ефекти на засадах квадроспиральної взаємодії (влада – бізнес – наука – громада).

3. Визначено прикладну значущість отриманих результатів, яка полягає у можливості прямого впровадження запропонованої моделі та системи принципів у практику діяльності органів державної влади та місцевого самоврядування під час стратегічного планування, оцінювання та моніторингу сталого розвитку курортних дестинацій.

Перспективи подальших досліджень у цьому напрямі пов'язані з дескриптивним розробленням деталізованого критеріально-методичного інструментарію та системи детермінантних показників (індикаторів) для проведення кількісного оцінювання та моніторингу рівня резильєнтності й екологічної безпеки курортних територій України на базі конкретних емпіричних даних окремих регіонів.

Література:

1. Голод А. П., Мороз С. Р., Феленчак Ю. Б. Підходи до аналізу санаторно-курортного господарства у структури регіональних туристичних систем. Сталій розвиток економіки. 2019. № 2 (43). С. 118–124. URL: <https://economdevelopment.in.ua/index.php/journal/article/view/40>.
2. Герасименко Т. В., Олійник А. О., Дідусь А. В. Стратегічні пріоритети розвитку санаторно-курортної сфери України. Економіка та суспільство. 2023. № 58. DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2023-58-18>.
3. Виговський Д. В., Конарівська О. Б., Яковишина М. С. Функціонування санаторно-курортних закладів в контексті сталого розвитку. Розвиток міста. 2024. Т. 1, № 1. С. 31–37. DOI: <https://doi.org/10.32782/city-development.2024.1-4>.
4. Галаченко О. О., Замрій О. В. Стратегії розвитку санаторно-курортних закладів на регіональному ринку. Науковий вісник Ужгородського університету. Серія: Економіка. 2018. Вип. 1 (49), т. 2. С. 139–142.
5. Smith S., Novelli M. Sustainable tourism governance and destination resilience in post-crisis recovery: Spatial aspects and policy integration. Tourism Management Perspectives. 2021. Vol. 40. Art. 100892. DOI: <https://doi.org/10.1016/j.tmp.2021.100892>.
6. Бабов К. Д., Безверхнюк Т. М., Бабова І. К. Сталій розвиток туризму: пріоритети для України. Актуальні проблеми державного управління. 2019. Вип. 1 (77). С. 23–29. DOI: <https://doi.org/10.35432/1993-8330appa1772019170446>.
7. Павлов О. І., Чернега І. О. Трансформація системи публічного управління рекреаційними територіями в умовах повоєнної відбудови України. Публічне урядування. 2023. № 2 (34). С. 88–97. DOI: <https://doi.org/10.32789/2617-2224-2023-2-34-9>.
8. Карачина Н. П., Крепкий П. О. Багаторівневі заходи стратегічного розвитку підприємств санаторно-курортної галузі в контексті антикризового управління. Сталій розвиток економіки. 2026. № 2 (59). С. 636–642. DOI: <https://doi.org/10.32782/2308-1988/2026-59-86>.
9. Кравців В. С., Лупак О. І., Біль М. М. Стратегічні пріоритети розвитку рекреаційно-туристичного сектору карпатського регіону України в умовах сучасних викликів. Регіональна економіка. 2022. № 3 (105). С. 45–54. DOI: <https://doi.org/10.36818/1562-0905-2022-3-5>.
10. Про курорти : Закон України від 05.10.2000 р. № 2026-III. Відомості Верховної Ради України. 2000. № 50. Ст. 341. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2026-14>.
11. Про стимулювання розвитку регіонів : Закон України від 08.09.2005 р. № 2850-IV. Відомості Верховної Ради України. 2005. № 51. Ст. 548. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2850-15>.
12. Про затвердження Державної стратегії регіонального розвитку на 2021–2027 роки : Постанова Кабінету Міністрів України від 05.08.2020 р. № 695. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/695-2020-p>.

13. Про Цілі сталого розвитку України на період до 2030 року: Указ Президента України від 30.09.2019 р. № 722/2019. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/722/2019>.
14. Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо функціонування сфери охорони здоров'я: Закон України від 01.07.2022 р. № 2347-IX. Відомості Верховної Ради України. 2022. № 34. Ст. 185. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2347-20>.

References:

1. Holod, A. P., Moroz, S. R., & Felenchak, Yu. B. (2019). Pidkhody do analizu sanatorno-kurortnoho hospodarstva u struktury rehionalnykh turystychnykh system [Approaches to the analysis of the sanatorium-resort facility in the structure of regional tourism systems]. *Stalyi rozvytok ekonomiky*, (2), 118–124. <https://economdevelopment.in.ua/index.php/journal/article/view/40>.
2. Herasymenko, T. V., Oliinyk, A. O., & Didus, A. V. (2023). Stratehichni priorytety rozvytku sanatorno-kurortnoi sfery Ukrainy [Strategic priorities for the development of the sanatorium-resort sector of Ukraine]. *Ekonomika ta suspilstvo*, (58). <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2023-58-18>.
3. Vyhovskyi, D. V., Konarivska, O. B., & Yakovyshyna, M. S. (2024). Funktsionuvannya sanatorno-kurortnykh zakladiv v konteksti staloho rozvytku [Functioning of sanatorium-resort establishments in the context of sustainable development]. *Rozvytok mista*, 1(1), 31–37. <https://doi.org/10.32782/city-development.2024.1-4>.
4. Halachenko, O. O., & Zamrii, O. V. (2018). Stratehii rozvytku sanatorno-kurortnykh zakladiv na rehionalnomu rynku [Strategies of development of the resort-sanatorium establishments on regional market]. *Naukovyi visnyk Uzhhorodskoho universytetu. Serii: Ekonomika*, 1(49), Vol. 2, 139–142.
5. Smith, S., & Novelli, M. (2021). Sustainable tourism governance and destination resilience in post-crisis recovery: Spatial aspects and policy integration. *Tourism Management Perspectives*, 40, Article 100892. <https://doi.org/10.1016/j.tmp.2021.100892>.
6. Babov, K. D., Bezverkhiuk, T. M., & Babova, I. K. (2019). Stalyi rozvytok turyzmu: priorytety dlia Ukrainy [Sustainable tourism development: Priorities for Ukraine]. *Aktualni problemy derzhavnoho upravlinnia*, 1(77), 23–29. <https://doi.org/10.35432/1993-8330appa1772019170446>.
7. Pavlov, O. I., & Cherneha, I. O. (2023). Transformatsiia systemy publichnogo upravlinnia rekreatsiniymy terytoriiamy v umovakh povoyennoi vidbudovy Ukrainy [Transformation of the public administration system of recreational areas in the conditions of post-war reconstruction of Ukraine]. *Publichne uriaduvannya*, 2(34), 88–97. <https://doi.org/10.32689/2617-2224-2023-2-34-9>.
8. Karachyna, N. P., & Krepyki, P. O. (2026). Bahatorivnevi zakhody stratehichnoho rozvytku pidpriemstv sanatorno-kurortnoi haluzi v konteksti antykrizovoho upravlinnia [Multi-level measures of strategic development of enterprises of sanatorium-resort industry in the context of anti-crisis management]. *Stalyi rozvytok ekonomiky*, 2(59), 636–642. <https://doi.org/10.32782/2308-1988/2026-59-86>.
9. Kravtsiv, V. S., Lupak, O. I., & Bil, M. M. (2022). Stratehichni priorytety rozvytku rekreatsino-turystychnoho sektoru karpatskoho rehionu Ukrainy v umovakh suchasnykh vyklykiv [Strategic priorities for the development of the recreational and tourism sector of the Carpathian region of Ukraine under modern challenges]. *Rehionalna ekonomika*, 3(105), 45–54. <https://doi.org/10.36818/1562-0905-2022-3-5>.
10. Verkhovna Rada of Ukraine. (2000). Pro kurorty [On resorts] (Law of Ukraine No. 2026-III). <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2026-14>.
11. Verkhovna Rada of Ukraine. (2005). Pro stymuliuvannya rozvytku rehioniv [On stimulating the development of regions] (Law of Ukraine No. 2850-IV). <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2850-15>.
12. Cabinet of Ministers of Ukraine. (2020). Pro zatverdzhennia Derzhavnoi stratehii rehionalnoho rozvytku na 2021–2027 roky [On approval of the State Strategy for Regional Development for 2021–2027] (Resolution No. 695). <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/695-2020-n>.
13. President of Ukraine. (2019). Pro Tsili staloho rozvytku Ukrainy na period do 2030 roku [On Sustainable Development Goals of Ukraine for the period until 2030] (Decree No. 722/2019). <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/722/2019>.
14. Verkhovna Rada of Ukraine. (2022). Pro vnesennia zmin do deiakykh zakonodavchykh aktiv Ukrainy shchodo funktsionuvannya sfery okhorony zdorovia [On amendments to certain legislative acts of Ukraine regarding the functioning of the healthcare sphere] (Law of Ukraine No. 2347-IX). <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2347-20>.

Ця робота ліцензована Creative Commons Attribution 4.0 International License